

[Gert Petersen.]

fra hr. Kjeld Olesen og andre talere, bl. a. hr. Ninn-Hansen, og jeg følte ligefrem englevingerne vokse frem på den vestlige del af verden, medens det på de andre var hornene, der voksede frem. Edward Kennedy skrev videre:

»Men i stedet for at ofre vore bedste kræfter på at tilvejebringe reelle aftaler i SALT-forhandlingerne til styrkelse af USAs sikkerhed er vi« – altså USA – »i fuld gang med at forberede en helt ny generation af våben (Cruisemissilet), mens vi planlægger doktriner om kontrastyrke og »begrænset« kernevåbenkrig, som alligevel kan resultere i 20 millioner amerikaneres død.«

Dette er altså slemt nok. Men det forekommer mig langt alvorligere, at USA åbenbart ikke trods alle erklæringer om det modsatte har opgivet rollen som en slags international gendarm.

I Angola var situationen den – og ingen ved det bedre end det danske socialdemokrati, som er velorienteret om forholdene i Angola – på det tidspunkt da revolutionen i Portugal fandt sted, at folkebevægelsen til Angolas befrielse, altså MPLA, var den eneste seriøse frihedsbevægelse. Så sent som i sommer, medens Danmark endnu ydede finansiel støtte til MPLA, kontrollerede MPLA da også langt det meste af Angola. Men så begyndte interventionen og støtten til de to organisationer, som Danmark under hele uafhængighedskrigen i Angola har sagt nej til at støtte, fra Sydafrikas side, fra Zaires side og fra USAs side, altså et nyt vietnamesisk eventyr. Hvem kan så undre sig over, at MPLA ligesom den vietnamesiske frihedsbevægelse søger støtten dér, hvor den kan få den? Og jeg vil godt have lov til at tilføje, at i en sådan situation er det godt, at MPLA kan få støtte.

USA optræder med andre midler, men principielt tilsvarende, i Vesteuropa, jeg tænker især på den flagrante indblanding i Italiens indre anliggender. For mig er det et spørgsmål, om denne indblanding overhovedet er forenelig med slutakten og erklæringen om staternes suveræne rettigheder i Helsinkiaftalen, som er underskrevet også af USA.

Jeg spørger mig selv, hvad det er der sker, og kommer til det resultat, at der er meget, der tyder på, at Washington ser fremtiden i det sydlige Europa i møde med megen nervøsitet

og satser hårdt på at forhindre, at der sker gennemgribende sociale og politiske forandringer i Italien, Frankrig, Spanien og for den sags skyld også Portugal.

Udenrigsminister Kissingers erklæring om, at han ikke vil se kommunistiske ministre i noget NATO-lands regering, er jo helt generel. Jeg ved ikke, hvor langt USA vil gå for at forhindre det, amerikanerne har jo måttet affinde sig med det i Portugal. Det afgørende er nok, at man vil gå langt for at forebygge, at det sker, og det er baggrunden for de meget skarpe udtalelser, der på det sidste er fremkommet fra USA i almindelighed og en række NATO-politikere i særdeleshed, udtalelser, der bidrager til at forværre det internationale klima.

Jeg synes, det er godt, at udenrigsministerens redegørelse her ikke reflekterer disse koldkrigstoner. På den anden side finder jeg det som sagt utilfredsstillende, at problemerne ikke blev taget op, og at vi ikke hørte noget om, hvad den danske regering mente at vi i al beskedenhed kunne gøre for at hindre et alvorligt tilbageslag i afspændingsprocessen. For der er stadig store muligheder. Selv om vi for øjeblikket oplever en vis nedkøling, har en fortsat afspænding gode udgangspositioner, men disse positioner skal bruges.

Jeg tænker først og fremmest på den position, der blev skabt med slutakten i Helsinki. Selvfølgelig skal denne slutakt også bruges til at sikre større åbenhed og langt flere menneskelige kontakter mellem borgerne i de forskellige stater. Men denne proces, som allerede er i gang, fremmes ikke gennem pression og mistænkeliggørelse. Hver stat, hver nation, har sine traditioner, som vi kan lide eller lade være med at lide. Skal der skabes bedre menneskelige relationer, må vi bare gå ud fra denne kendsgerning.

Som det meget realistisk hedder i slutakten, som den danske regering også er medunderskriver af ligesom de andre 34 stater:

»De deltagende stater vil respektere hverandres suveræne ligeberettigelse og egenart såvel som alle de rettigheder, der er forbundet hermed.«

Jeg er overbevist om, at jo mere tryghed der skabes i vor gennem historien så krigshærgede verdensdel, jo mere omfattende bliver også gennemførelsen af slutaktens afsnit om men-